

OTKRIVANJE PLAGIRANJA

Plagiranje se otkriva na nekoliko načina. Procjenitelj rada (profesor ili asistent u slučaju studentskog rada, kolega znanstvenik u slučaju znanstvenog rada) osoba je koja je upoznata sa stručnom i znanstvenom literaturom iz teme rada te je moguće da će prepoznati plagirane dijelove. Ako se plagirani dijelovi ne prepoznaju u samom procesu evaluacije rada, moguće je da će se otkriti kasnije, u procesu korištenja objavljene literature pri pisanju novih radova na određenu temu. Akademski diskusija se uvijek oslanja na objavljenu literaturu, stoga se ona višestruko čita i koristi.

Osim toga, Sveučilište u Rijeci pretplaćeno je na mrežnu uslugu *Turnitin* kojom se otkriva tekstualna podudarnost odabranog teksta s ostalim elektroničkim tekstovima (Slika 1). *Turnitin* se koristi za provjeru izvornosti studentskih seminarskih radova te završnih, diplomskih i doktorskih radova. Provjera započinje učitavanjem odabranog rada koji se pretvara u digitalni otisak. Nakon toga slijedi usporedba odabranog teksta s tekstovima na internetu, *Turnitin* bazom podataka te besplatno dostupnim znanstvenim i stručnim

Slika 1. Prikaz procesa provjere tekstualne sličnosti odabranog rada s ostalim radovima u bazi podataka ili na internetu. (Izvor: Lampret S, Pupovac V, Petrovečki M. [Računalni programi i programske usluge za otkrivanje plagiranja u znanosti i obrazovanju](#). MEDIX. CT-Poslovne informacije. 2012;18(98/99):123-7)

radovima s interneta. *Turnitin* baza podataka uključuje sve radove koji su pregledani *Turnitinom*. Nakon što je proces usporedbe završen, oblikuje se izvješće o izvornosti rada (Slika 2).

The screenshot displays the Turnitin interface for a document titled "Diplomski rad 2". The top navigation bar includes "Originality", "GradeMark", and "PeerMark" tabs. The document content is visible on the left, and a "Match Overview" sidebar is on the right. The sidebar shows the following matches:

Rank	Source	Similarity
1	Submitted to University... Student paper	31%
2	www.zijak.hr Internet source	16%
3	www.doba.hr Internet source	15%
4	www.abuke.ba Internet source	5%

The document text discusses the use of technology in education and online learning. It mentions that the use of technology is increasing, and that online learning is becoming more popular. It also discusses the challenges of online learning, such as the lack of face-to-face interaction and the potential for plagiarism.

Slika 2. Prikaz izvješća o izvornosti rada koje oblikuje Turnitin. (Izvor: medri.hr: [Upute za korištenje mrežne usluge "Turnitin" za NASTAVNIKE](http://medri.hr/Upute_za_koristenje_mrezne_usluge_Turnitin_za_NASTAVNIKE) (mrežne stranice). Rijeka: Medicinski fakultet Sveučilište u Rijeci; c 2015-2018 (citirano: 16.12.2017)).

Izvješće sadrži indeks sličnosti tj. postotak teksta koji se podudara s tekstem u nekim drugim radovima, popis izvora odakle je tekst preuzet te učitani rad s jasno naznačenim dijelovima teksta koji su otkriveni kao podudarni.

Važno je napomenuti da mrežni alat *Turnitin* otkriva sličnost između dvaju ili više tekstova, ali ne otkriva plagiranje. Plagiranje se može ustvrditi tek usporednim čitanjem odabranog teksta i izvora odakle je preuzet tekst. [Udruga za etiku u izdavaštvu](http://www.udrugezaetiku.com) (engl. *Committee on Publication Ethics*) razlikuje blaže (tehničke) oblike plagiranja od ozbiljnijih oblika plagiranja te preporučuje nekoliko [kriterija za utvrđivanje stupnja plagiranja](http://www.udrugezaetiku.com/kriterija-za-utvrdivanje-stupnja-plagiranja). U ovom tekstu kriteriji Udruge za etiku u izdavaštvu preuzeti su i prilagođeni kontekstu akademske zajednice koja uključuje i studente i nastavnike/znanstvenike. Pored svakog kriterija u zagradama su prvo navedeni uvjeti za blaže (tehničko) plagiranje nasuprot uvjetima za ozbiljne oblike plagiranja:

- količina preuzetog teksta (ako je preuzeto nekoliko riječi/rečenica nasuprot cijelom poglavlju/cjelovitom radu)
- originalnost preuzetog teksta (ako su preuzeti tehnički izrazi i često spominjane ideje nasuprot originalnim izrazima i idejama)

- c) pozicija ili kontekst preuzetog teksta (ako je preuzet opis standardne metode nasuprot rezultatima i podacima)
- d) navođenje izvora (ako su navedeni izvori za preuzet tekst nasuprot nenavođenju izvora)
- e) namjera (ako je plagiranje uzrokovano neznanjem ili pogreškom nasuprot plagiranju počinjenom s namjerom)
- f) iskustvo autora (ako je plagiranje počinio manje iskusan autor (student nižih godina studija ili mlađi znanstvenik) nasuprot iskusnijem autoru (student viših godina studija ili iskusni znanstvenik))
- g) jezik (ako je tekst u kojem se pojavljuju preuzeti dijelovi napisan na stranom jeziku nasuprot tekstu napisanom na materinskom jeziku)
- h) [smjernice o dvostrukim publikacijama](#) (ako su istraživači uvažavali pravila o dopuštenim dvostrukim publikacijama nasuprot neuvažavanju postojećih pravila).